

gemeente
Haarlemmermeer

De leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Telefax 023 563 95 50

2012/61210

Cluster Info+
N. Couwenbergh

Contactpersoon
Telefoonnummer 023-567 6876

Uw brief ---
Ons kenmerk 12.0452242

Bijlage(n) Geen

Onderwerp Uitvoering motie HAP inzake open data

Verzenddatum

- 9 OKT. 2012

Geachte heer, mevrouw,

Op 26 april jl. heeft uw raad een motie aangenomen, waarin ons college wordt verzocht een verkenning uit te voeren bij zowel interne als externe bronnen naar het moment waarop het beschikbaar stellen van open data voor onze gemeente uitvoerbaar is en inzicht wordt gegeven in de kosten. Dit met als doel de directe mogelijkheden, die er zijn, te gebruiken om meer data open te stellen.

Wij hebben de gevraagde verkenning naar open data uitgevoerd. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van enkele rapporten (onder andere van het Rijk, het Kwaliteits Instituut Nederlandse Gemeenten en Zenc). Ook zijn gesprekken gevoerd met de provincie Noord Holland en enkele gemeenten die reeds bezig zijn met het openstellen van hun data. In deze brief geven we antwoord op de vragen: Wat zijn open data? Welke uitgangspunten worden geadviseerd bij het openstellen van data? Wat zijn de landelijke ontwikkelingen? Hoe zou Haarlemmermeer haar data kunnen openstellen?

Open data

Onder open data verstaan wij:

"Alle gemeentelijk data, die openbaar is op grond van de Wet openbaarheid van bestuur, verzameld in het kader van de uitvoering van een overheidstaak en gefinancierd met publieke middelen voor de uitvoering van die taak."

ALG-013/11-11-10

Mixed Sources
Productgroep uit goed beheerde
bossen en andere gecontroleerde
bronnen
Cert.no. SGS-COC-004741
www.fsc.org
© 1996 Forest Stewardship Council

Afdekking risico's

Bovenstaande definitie van open data wordt ook gehanteerd door het Rijk en gaat uit van de "open tenzij" gedachte. Hiermee wordt aangegeven dat alle 'zelf geproduceerde' gemeentelijke data open kunnen worden gesteld, tenzij er goede redenen zijn om dit niet te doen. Wij voegen daar expliciet aan toe dat stukken waarbij geheimhouding is opgelegd conform de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) niet tot de open data behoren.

Tevens dienen open data ontdaan te zijn van tot personen herleidbare gegevens ingevolge de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WPB). Hierbij tekenen we aan dat "open tenzij" niet inhoudt dat alle gegevens ook direct of op aanvraag open verkrijgbaar zijn. Evenmin gaan open data het huidige aanbod aan informatie vervangen. Informatie als besluitenlijsten van het college, gemeentelijke vacatures en toeristeninformatie blijven raadpleegbaar op de website op het moment dat deze in open formaat worden aangeboden.

Middels een disclaimer dient aangegeven te worden dat de gemeente niet verantwoordelijk is voor de aangeboden open data (inzake onjuistheden en veranderingen in data sets). Overheidsorganisaties die reeds open data beschikbaar stellen, hanteren hiervoor de Creative Common Zero (CC0 verklaring) voorwaarden, waarin is opgenomen dat de gegevens, tenzij anders vermeld, vrij mogen worden gebruikt, maar niet mogen worden vervaemd. Als wij onze data openstellen, kunnen wij ook deze voorwaarden hanteren.

Binnen dit kader kunnen wij veilig gemeentelijke data openstellen met als uiteindelijk doel een nog betere dienstverlening te leveren aan inwoners, bedrijven en bezoekers van Haarlemmermeer.

Uitgangspunten bij open data

Aan de hand van diverse rapporten (van onder andere het Kwaliteits Instituut Nederlandse Gemeenten (KING) en het Rijk) en uit gesprekken met de provincie Noord Holland en enkele open data gemeenten, zijn we gekomen tot uitgangspunten die zouden moeten worden gehanteerd op het moment dat we data open gaan stellen.

a. Denken vanuit het vrijgeven

Bij het vrijgeven van data dient niet te worden gedacht vanuit de toepasbaarheid of de belangen van de gebruiker, maar puur vanuit het vrijgeven zelf, aangezien van tevoren niet te voorspellen is wie wat met welke data gaat doen.

b. Aansluiten bij landelijke / provinciale ontwikkelingen

Geadviseerd wordt aan te sluiten bij landelijke of mogelijk provinciale initiatieven waardoor data verzamelingen op een zo hoog mogelijk niveau beschikbaar komen en daarbij voor iedereen vindbaar zijn. Hiervoor zijn door het Rijk twee websites (data.overheid.nl en nationaalgeoregister.nl) in het leven geroepen. Dit zijn dé landelijke verzamelpunten voor open data. Ze dienen als een index van het aanbod aan open data en verwijzen de gebruiker naar de plek waar de data kunnen worden gedownload. Ook op provinciaal niveau kunnen data mogelijk getoond gaan worden. Indien data niet via deze sites aangeboden kunnen worden, is het een mogelijkheid om zelf een website aan te bieden waarop gemeentelijke open data is terug te vinden. De gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Enschede hebben bijvoorbeeld een dergelijke website.

c. Voor iedereen en gratis beschikbaar, geen exclusiviteit

Open data zijn gratis data. Gemeentelijke data worden gratis aangeboden aan iedereen die dat wil, ongeacht wat hij of zij er mee wil doen. Dit betekent ook dat de data zodanig worden aangeboden dat deze voor iedereen bruikbaar zijn (in standaard bestandsformaten).

d. Contact met potentiële afnemers

Afnemers van data wordt de mogelijkheid geboden contact op te nemen met de aanbieder van de data. Hierdoor kunnen eventuele fouten in de aangeboden informatie worden gemeld en zal de kwaliteit van de dataset toenemen. Daarbij kunnen afnemers aangeven aan welke informatie zij behoefte hebben. Contact met de samenleving is essentieel.

e. Open data zelfs als deze imperfect is

KING geeft aan dat de imperfectie van de overheidsdata een gegeven is: iedere administratie bevat fouten. KING raadt aan om, tegen het gevoel in, ook datasets waarvan bekend is dat ze imperfect zijn, open aan te gaan bieden. Hierbij dient aangegeven te worden wat de status is van de gegevens.

Landelijke ontwikkelingen

Het aanbieden van data als open data is in Amerika en Groot Brittannië, met name in de grote steden, heel normaal. Het openstellen van de data begint zich daar zelfs ook terug te betalen in de vorm van nieuwe applicaties. In Nederland zijn we nog niet zo ver, maar er begint langzaam aan wel een beweging richting het openstellen van data te ontstaan. De rijksoverheid promoot open data middels een aantal rapporten en handleidingen voor overheidsinstanties die hun data open willen gaan stellen. Hierbij wordt een stappenplan aangeboden, waarbij eerst data worden opengesteld uit een top 20 van gemeentelijke datasets die reeds openbaar zijn, maar nog niet als open data worden aangeboden (data.overheid.nl/open-data-gemeenten). In een volgende stap worden op pragmatische wijze grotere datasets opengesteld, waarbij wordt aangeraden goed contact te onderhouden met potentiële afnemers. Tevens heeft de rijksoverheid, zoals aangegeven, twee websites gelanceerd waar open data worden aangeboden.

Momenteel is, op de gemeentelijke bekendmakingen na, het aanbieden van data als open data geen wettelijke verplichting, maar mogelijk gaat daar in de toekomst verandering in komen. Met name op het gebied van geo-informatie (waaronder de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT)) is het mogelijk dat het open aanbieden van bepaalde datasets een verplichting wordt.

Ook op provinciaal niveau zijn ontwikkelingen: de provincie Noord-Holland stimuleert het openstellen van data middels een intergemeentelijk overleg platform, waarbij het van elkaar leren centraal staat. Daarbij heeft de provincie een website gelanceerd met informatie over open data (www.appsfor Noordholland.nl) en is er een wedstrijd uitgeschreven voor apps die gebruik maken van gemeentelijke open data.

Op gemeentelijk niveau zijn vooral de grotere gemeenten, waaronder Amsterdam, Utrecht en Rotterdam, vooruitstrevend op het gebied van het aanbieden en promoten van open data. Daarnaast is er een aantal middelgrote gemeenten, waaronder Enschede die een voorzichtige start hebben gemaakt met het openstellen van data. Met name in de grotere steden zijn groepen gebruikers ontstaan van de open data en is ook daadwerkelijk het gebruik en nut van de open data zichtbaar. Bij de middelgrote gemeenten is dit nog minder duidelijk.

Open data en Haarlemmermeer

Rekening houdend met de bovenstaande uitgangspunten en dat het openstellen van gemeentelijke data nog in de kinderschoenen staat, alsmede dat geen middelen ter zake in de gemeentelijke begroting zijn opgenomen, kiezen we voor het (tweejarige) scenario, waarin wordt aangesloten bij het stappenplan voor het openstellen van data, zoals voorgesteld door het Rijk op data.overheid.nl. We gaan actief en pragmatisch een aantal datasets openstellen uit de top 20 van reeds openbare en eenvoudig te ontsluiten gemeentelijke data (data.overheid.nl/top-20-gemeenten). Dit doen we via de sites van het Rijk. Daarbij lanceren we een eenvoudige website waarop we de data aanbieden en waarmee we contact kunnen leggen met potentiële afnemers van de data. We stellen een gemeentelijke trekker aan die met een vast budget nieuwe datasets open kan stellen. Door contact te onderhouden met overheidsinstanties, die zich bezig houden met open data (het Rijk, de provincie en enkele gemeenten), zorgen we er voor dat we op de langere termijn in staat zijn data open te stellen. Op het moment dat er een wettelijke verplichting komt voor het openstellen van een dataset, zoals mogelijk in het kader van de BGT, zijn we daarop voorbereid. Tevens nemen we deel aan het (nog in ontwikkeling zijnde) open data programma van de provincie Noord Holland, waaronder de app-wedstrijd ter promotie van open data.

Middelen

In dit scenario wordt een start gemaakt met het openstellen van data en behoren we tot de groep volgers binnen de overheids open data groep. De eenmalige kosten voor het eerste jaar bedragen € 20.000: de website voor open data (€ 10.000) en de kosten (voor de ambtelijk trekker en de data- en websitebeheerders) voor het openstellen van datasets uit de top 20 (€ 10.000). In het volgende jaar worden de kosten voor het openstellen van nog een aantal datasets geschat op € 10.000 (met name personeelskosten). Hiertoe worden de reguliere budgetten benut en worden geen additionele middelen beschikbaar gesteld.

In de verwachting hiermee gevolg te hebben gegeven aan uw motie van 26 april 2012.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris, de burgemeester,

drs. C.H.J. Brugman

drs. Th.L.N. Weterings